בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', ו' באלול תשס"ו (30 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הפסיפס של הרצל [המשך המאמר מאתמול]**...**

מדוע מוכרחים היו העולים לזנוח את זהותם היהודית־מסורתית, מדוע חייבים היו יהודי כל העולם להפוך לבני־ דמותם של אלון, רבין ודייך?
תוצאותיו של אותו ניסיון חברתי רחב היקף ידועות היטב. העולים מארצות האיסלאם הרגישו, ובצדק, מושפלים ומודָרים; תרבותם הפכה בן לילה לבלתי לגיטימית, והם נדרשו להשילה מעליהם כאילו היתה בגד ישן. הציבור הדתי שסירב לוותר על שמירת המצוות - שבן־גוריון ראה בה ספיח של חיי הגולה, שראוי כי יעבור במהרה מן העולם - הורחק אף הוא ממוקדי ההשפעה. תחושת העלבון ורגשות הקיפוח שיצרו את תנועת *הפנתרים השחורים* ומפלגת *תמ"י* ואחריהן גם את *ש"ס*, הם רק חלק מן המחיר שאותו משלמת החברה הישׂראלית עד היום.

על רקע ניסיון מר זה, עם נפילת חומות ברית־המועצות בראשית שנות ה-90 ותחילת העלייה הגדולה ממנה ארצה, זנחו מנהיגי העולים, גם אם לא במודע, את חזונו של בן־גוריון ושבו אל חזונו של הרצל. מנהיגים אלו, ואני בתוכם, חשבו כי מדינת ישׂראל צריכה ללמוד מניסיון העבר ולקלוט את העולים בדרך חדשה, שונה מן הדרך הציונית הקלסית - כלומר, לא באמצעות כור היתוך המבקש למחוק את הישן, אלא על ידי שמירת "כל הראוי להישמר".

בהתאם לכך, וכדי להעניק לעולים קול ויכולת השפעה, הוקמו עבורם ארגוני ייצוג שונים ובהם גם מפלגת "*ישׂראל בעליה*". ארגונים אלו לא רצו לחכות עשׂרות שנים עד להטמעתם המוצלחת של העולים בארץ – עשׂרות שנים שבמהלכן ייווצרו תחושות קיפוח ועלבון, רגשות של ניכור ותסכול בשל חוסר היכולת להשפיע. הם רצו שגם "דור המדבר" יוכל להרגיש שייך, יוכל להשמיע את קולו, לייצג את עצמו ולהיאבק למען המטרות החשובות לו - אפילו אם המטרות האלה יהיו זרות לרוב החברה הישׂראלית. זאת היתה השקפת העולם שעמדה ביסוד ההתעקשות על הקמת תחנת רדיו, ערוץ טלוויזיה ועיתונות בשׂפה הרוסית. עבור הדור המבוגר, היתה זו הדרך היחידה לדעת מה קורה במדינתו החדשה, הדרך להרגיש שייך, להזדהות עם המדינה גם אם אין הוא מבין עדיין את שׂפתה. המתנגדים לדרך זו טענו כי היא רק תגביה את חומות הגטו הרוסי; אך מצדדיה האמינו כי רק כך תימָנע היווצרותו.

אחת הדוגמאות הבולטות להצלחת התהליך הזה היא סיפורו של *תיאטרון גשר*, תיאטרון העולים. בשנת 1991 עלה לראשונה הרעיון להקים תיאטרון דובר רוסית בארץ. הימים היו ימי ראשית העלייה הגדולה, והרעיון נראה כהזדמנות טובה למשוך לישׂראל חלקים מהאינטליגנציה היהודית־רוסית. אבל אנשי משׂרד החינוך וראשי עולם התיאטרון בארץ דחו אותו על הסף. "לא הסכמנו להקים פה תיאטרון בבולגרית ואפילו לא ביידיש", הם טענו. "אנו מבקשים לפתח תרבות עברית. לא נרשה הקמת תיאטרון רוסי, זהו מעשׂה אנטי־ציוני ממש". המימון להקמת התיאטרון גויס בסופו של דבר בחו"ל, ולאחר מכן הגיעה תרומה נוספת מן 'הפורום הציוני'. עד מהרה התברר כי היזמה באה בעִתהּ. הקהל זרם להצגות, וגם המוסדות ראו כי טוב ונרתמו לסייע. בתחילה עלו בתיאטרון מחזות ברוסית בלבד, וגם הצופים היו על טהרת העולים מחבר המדינות. ברם, עם הזמן החל התיאטרון להעלות גם מחזות בעברית. כיום יש שם עולים המשׂחקים בעברית, צברים המשׂחקים ברוסית ובעיקר קהל וכותבי ביקורת נלהבים ומפרגנים. דומני שאין עוררין על כך שמדובר בסיפור הצלחה - תרבותי, כלכלי וגם ציוני.

על פניו מהווה סיפור ההצלחה של תיאטרון גשר - ובהקשר זה ראוי להזכיר, בין השאר, גם את רשת בתי הספר "מופת" - את התגשמותו המושלמת של חזון הפסיפס ההרצליאני. מתן ביטוי לתרבותו הייחודית של העולה, הנטמעת בהדרגה בתוך הכלל מתוך שמירה על גונהּ הייחודי. זהו תהליך העובר על העלייה כולה: בניה ובנותיה לומדים עברית, משתלבים בעולם העבודה ומטביעים את חותמם על

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשׂמחה ובטוּב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', ו' באלול תשס"ו (30 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ההוויה הישראלית. אך האם אכן נוצר כאן פסיפס אמיתי, פסיפס שהוא לא רק ישראלי אלא גם "מזאי", יהודי?

[ההמשך, בע"ה, בדף של מחר...]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל